

Abatukiriza mu buli kigambo kilungi okukola nga bya' yaga-
la nga' kolera mu ffe ekisimibwa mu maso ge ku bwa Yesu Kristo aweb-
we nga ekitibwa emirembe ne' mirembe Amina. Tulaba nate omilimu
omulungi oba ebikolwa ebilungi omutwe gusigala gwe gumu. Ye Katon-
da owe' mirembe eya komyawo okuva mu baffu mukama waffe Yesu
oyo akola mu bulamu bwaffe ekyo ekyava mu kuzukira kwa Kesa twa
tukuzibwa era nga tulina emirembe ne Katonda okuyita mu Mukama
waffe Yesu. Kati okubera ne' mirembe ne Katonda, Katonda asobola
okutukiriza. Twa soma ku butya Katonda bwa sobola okwaza ekisa gye
tuli era nga wano asobola okutufula abatukirivu mu buli kikolwa kyona
ekilungi nga akola mu ffe ekyo ekimusanyusa okulaba, ki mugulumiza
era nga ki kwatagana na' Bafiripi 2: 13 "Kubanga Katonda ya koze mu
mwe okwagala no' kukola olwo' kusima kwe okulungi". Kati omulimu
gwa Katonda no busobozi bwe okutonda no' kukola mu ffe entegeka ye
byona bijila wamu okuzala ebikolwa ebilungi bye ya tutekera tekera era
nga bimusanyusa okulaba. Guno gwe mulimu omulungi ogwa' manyi
ogwa Katonda ayinza byona. Kyewunyisa okuba nga twagambibwa
okwe somoza nga mu kwagala no' kukola ebikolwa ebilungi. Kati ne mu
damu amanyi mwe banyina ffe ne baganda baffe kino Katonda kya koze
mu tambulire mu bikolwa ebilungi, ebikolwa ebyo' kukiriza. Kuno kwe
kusasira kwa Katonda gyetuli tetugendeledde kugenda mu bulamu mbu
tugezeko okusasula Katonda kulwo' bulungi bwe gyetuli naye okungan-
ya ebikolwa bye twa tondelwa era ebyo ebya tutegekelwa okukulukuti-
ra mu bulamu bwaffe.

Kati okuva mu Balumi 6 ekigambo kiri nti "nNaye mwe wengayo eri
Katonda nga balamu abaava mu baffu ne' bitonde byamwe okubanga
ebyo' kukoza obutukirivu eri Katonda, ebibala bwe butukirivu era nga
ekye' nkomelerwww.revivaluganda.org
o bwe bulamu obwo luberera.

www.revivaluganda.org

Omulumu gwa Katonda

Omulumu gwe

Obu Kristayo obw' Obulokozi kye' kyamagero ekiberawo ku bulamu bwo' muntu. Kirina era kale kitekedwa okuba ekye' nkomelede nga kisufu ekikyusa obulamu no' kumanya ebimu ku bizibu mu kanisa y' aba kristayo nemu kanisa ezibulira engiri nga zikiriza mu bayibuli "obulokozi" te bwa tegerwa era ne' nzikiriza ne' mbulira byona binafu era bya kwe' kiliranya nti kubulamu okutegera okwe' kisa ekiliwo ku bakristaayo okuyita mu mukama Yesu Kristo era kale mu bazungu ne mu bitundu ebimu ebye' nsi obulaulamu bwa bakristayo bunaffu okujako mu biseera eby' kuzukiza okututufu no' bujulizi tebulina bukafu (mazima) no'lwekyo okusibiza ku ki obulokozi kye buli oba kye bukola mubulamu kutono. Abakristayo be' nsi bawangalira mu bulamu bwo'kufirizibwa oba basalawo neba bikilira amazima ge' byo bye bayisemu era teri n'omu asebelera okumanya kwo' bujulizi bwo' mutume Paulo. "Katonda akolera mu nze mu manyi" oba ol' ekisa kya Katonda ndi eky kyendi.

Ekyokudamu lero nga bwe kize kiba kwe kuda mu baibuli olabe dala kiki kye yogerako ku bujulizi era no' kutegera ku bakristayo abasoka na ki obulokozi obwa manyi kyebwayogerako mu kitabo ky' abebulaniya dala kumaliriza mu bulamu bwa' bo abafuna Yesu. Ebaibuli elina okuba ensulo eya' mamazima no kulungamizibwa era singa twe kililanya ku biki bye tugamba ne tugezako okuwoza oba okugamba nti sibyalero tugwe-sa esuubi lyona elyo kubera mu bulamu obwo' bujulizi ku milimu gya mukama wafe Yesu era ne tuva kumpaji ezo bukrisayo nti ebaibuli kye "kigambo kya Katonda" era kilina okukirilizibwamu nga ekya magoba ekyo kulagilirwa mu butukirivu ne bilala. Petero mu baluwa ye eyo' kubiri agamba nti "abakubiriza mundowoza zaabwe okujukila ebigambo ebulamu ebya yogerwa abanabi na batume mukama omulokozi" kati tulina wano ebigambo ebiyenza okunyonyola nga "enjigiliza ya abatume" ku kulagirwa kwa mukama era omulokozi waffe tulina ebigambo by' omulokozi eri ekanisa ye. Abantu be okuza okujukila kwenjiri entuffu eya mazima eleme okubulamu amazima na' manyi.

mu" kati singa tusoma ne tuyiga enyukuta eyo eyinza oku tutta ne tuletela ebikolwa ebiffu.

Yesu ya kyogera mu njiri ya Yokana mu nonye ebya wandikibwa nti mu byo mulowoza mulina obulamu obutagwawo bye binjulira era temuli ggya gyendi nti mubele no' bulamu. Watya nga ekyo kya ku labula eri ffena naye bwe tuggya eri Yesu ne tu mu yigilako awo ebikolwa ebilungi bitedkedwa okugobelerwa.

Manya kino okuva mu 2 Timosewo ekigambo kiri nti "okutukuzibwa" oba "ekitukiridde" nga kilaga okutekateka ku yita mu ffe okutukila dala mu mu buli kitundu kyona ekyo bulamu bwaffe kati no' lwe' kyo gwe mulimu ogutukiride nga teguleka kitundu kyona ekyo' mubili, endowozaza n' omwoyo ogutatukilide ku lwo' mulimu gwa Katonda. Kino kiletela ebikolwa ebilungi okubela ebitegeke ffe tu bi tambulire mu era nga kilaga ebya wandikibwa nga bi wandikibwa ku mitima ggyafe no' mwoyo wa Katonda nga atutegeka kulwa ebikolwa ebilungi Katonda bya tutegekede.

Nate enjawulo eri mu 2 Bakolinso 9:8 era Katonda ayinza okwaza ekisa kyona gye muli mwe nga mulina ebibamala byona enaki zona mu bigambo byona milyoke musukirirenga mu bikolwa byona ebilungi. Kati ekisa kye kyaaze gyetuli ne kituletera okusukirira mu bikolwa byona ebilunga. Yona yona eyo baibuli etuzamu amanyi nti ebikolwa ebilungi bisoboka era dala bilina okubera ebya buli jjo embera eyo' buttoned mu bulamu bwo'mu kristayo oba ebikolwa bigya nga Katonda bwa lungamiza okuyamba baganda baffe ne banyina ffe oba abo abali munsi ne' byetago no' ku balabilila oba otutambuliza mu saala zaffe nga tunonya omukisa gwe no' bugabirizi ebikwatibwako oba ebyo' mwoyo eri abo betwagala era abiteka ku mitima gyaffe. Tekikola njawulo kwagala kwa Katonda kwe ku tuyita era agya kola okwagala kwe gyetuli era balissekimu no' kuyitibwa okwenjawulo mu bulamu bwaffe.

Watya nga tufunye yo olunyiliri lumu nga lwogera ku bikolwa ebilungi nga lutuyamba nate kino kile mu Bebulaniya 13:20 Naye Katonda owe' mireembe eya komyawo okuva mu baffu omusumba owe' ndiga omukulu olwo' musayi gwe ndagano eyo' lubelera ye Mukama waffe Yesu 21.

mu bikolwa ebirungi; “okukola obulokozi bwaffe no’kutya, no’kukankana”.

Nolwekyo, amazima amalungi gali nti tuli mulimu gwa Katonda era twatondebwa eriebikolwa ebirungi ebyo ebyatugekelwa ffe okubitambuliramu. Ekya tekibera kirungi abakristayo okukiriza nti Katonda yatutegekera ebikolwa bino ebirungi. Awo wandibaddewo okusuubira okunene nti abakristayo babeera mu bulamu obwobuwanguzi no’kusanyusa Katonda!

Kino kyandibade kyamuwendo nyo ddala okusinga okutambula na’bawereza abesigamye ku kutwala effuge eri abantu mu kanisa mukifo kyo kusanyusa Katonda. Era ddala ebikolwa ebirungi bilina kuba byaddala nga tewali kwekoza nga bisudde amazima no’bwesimbu “amazima gasumulula”, kati okutambulira no’kubela mu mazima kujja kutusobozesa ffe okutambulira mu bikolwa ebirungi. Kati ebikolwa byaffe byebitumanyisa era Mukama waffe Yesu atugamba nti “leka omusana gwaffe gwake eri abantu basobole okulaba ebikolya byaffe ebirungi balyoke bagulumize Kitaffe oyo ali muggulu.” “Mubikolwa bino mwetwatondebwa kati no’lwekyo biri mu kikula kyaffe ekigya, munsigo eno etalimu bukuusa twafuna era bwe twafuna Yesu Mukama, era bikolwako nga bwetutambulira mu mwoyo, nga tutunulira Yesu. Abafirippi atugamba nti “twekolele obulokozi bwaffe” era yeKatonda akola mufte okwagala kwe era nakola esanyu lye. Kati kuno kwekukola kwo’bulokozi bwaffe nga bwetuleta ebikolwa ebirungi, ebigulumiza Katonda kitaffe ali mu ggulu.

Ekigambo “ebikolwa ebilungi” kiva mu mirundi mingi mu ndagano empya era kitwala ebisera okubitunulira byona. Naye olunyliri olumanyikidwa 2 Timosewo 3:16 kyogera ku bya wandikibwa ebilungamizibwa Katonda nga kigasa olwo’ ku yigiriza nga era kye yongeraga nga kigamba nti omuntu wa Katonda alemenga okubulwa kyona kyona nga lino dala byona olwa buli mulimu omulungi. Kati ekiva mu kusoma no’kutegeera ebilayilo bye bya wandikibwa nate bibela bikolwa ebirungi. Watya nga kigambidwa nti bwe tuba tusomye bulungi ne tutegeera baibuli zaffe nga tusomesebwa omwoyo wa Katonda awo ebikolwa ebirungi ne bi goberela “enyukuta ye etta naye omwoyo yaw a obula-

Kuno kulagilwa ng’ omujjasi bwafuna okuva eri amulagiliza, si nsonga ya kwelowoza oba okutesa naye nsonga eyetagisa.

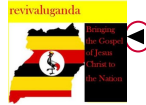
Paulo agamba “teyaswala kulwensi ya mukama eyo eyamanyi ga katon-da mu bulokozi eri oyo yena akiriza kulwensi obutukirivu bwa Katonda okulabisibwa okuva munzikiriza okuda munzikiriza”. Kino kigata amanyi no’ butukirivu era bwetuba bakulaba amanyi gadala mu bulamu bwa’ ba kristayo. Walina okubawo obutukirivu obwolesebwa mu bulamu bwa’ ba kristayo.

Okuda mu Petero ebaluwa eyo kubiri mu bigambo ebigulawo, tusoma nti “eri abo abafuna okukiriza okwomuwendu omungi ngafe bwe twafuna mu butukirivu bwa Katonda waffe era omulokozi waffe Yesu Kristo”. Kati okukiriza kuno okwenzikiriza yo’ bukristayo bwa baibuli bujja mu ngeri emu okuyita mu butukirivu obwa Yesu Kristo omulokozi waffe. Paulo mu balumi ensula eyo’ kusatu (3) atugamba nti Katonda alangilira obutukirivu buno nga bubwe okugeza, obutukirivu buno bwa mutabani we Yesu Kristo bwe butukirivu bwa Katonda so kati tulina enkwatagana nate n’ omulokozi waffe twafuna ekilagilo kyo mulokozi waffe era kati obutukirivu bwe butulalaga nti Yesu Kristo omulokozi waffe yali era’ kyali mu bulokozi obwa’ manyi mu bujjuvu.

Petero atugamba nti Katonda atuwade buli kye twe taga mu bulamu ne kulwa Katonda okyita mu magezi ne mu kumanya kwo’yo eyatuyita mu kitibwa ne mumanyi (obulungi bwe’ neyisa no’ bugulumivu) kubanga waliwo ebisubizo ebisukiride mu manyi nga bilungi bye tulina okuwebwa oba abalina “ekikula ekitufu” kati amagoba gali nti buli mu kristayo alina kye ye taga nga kimu weledwa Katonda era kye wunyisa nti alina okutwala ekikula kya Katonda ye mwene era ekikula kyabwe kitekedwa okuba ekikula kya Katonda ekya kye kitegeza okuba omukristayo.

“Singa oba tolima mwoyo wa Kristo oba toil wuwe”. Mu mazima dala okutwala ekikula kya Katonda kuberawo bwe tuffuna Mukama Yesu.

“Yesu agamba” “nga kitta we bwalina obulamu mu ye, yawa omutabanyi okuba no’ bulamu” okugeza obulamu obuli mu Katonda kittaffe bwe bumu no’buli mu Katonda omwana era obulamu obwo bujja eri aba kristayo bonna era kye kimu ne ku ban aba Katonda aba mazima. Singa buli kimu kiwebwa’ bakristayo kulwo ‘bulamu kale na

batekedwa okuwebwa obulamu bwe bumu obuli mu Katonda mwene bino ebisuubizo sibya bulamu bwoka naye ne kulwa Katonda oba mu ngeli ye, mu neyisa. Amazima gali nti era ne Petero atugamba bwatyo. Wansi we kilagiro kya Mukama waffe Yesu twatala embala ye entukuvu nga kituletera okumanya oba okutegela nti okuyita mwe' kyo kileta enkyukakyuka eyo' mugundo mu bulamu bwaffe.

“LABA OMUWEREZA WANGE”

Yesu yagamba Nikodemu ku kuzalibwa okuggya, okuzalibwa okuggya okwomoyo. Ottekedwa okuzalibwa nate yengeri endala eyokulaga amazima agensawulo nga gegamu era kilaga watya bwebilina byona. Amazima “g’ okuzalibwa okuggya” tegategelebwa kanisa ya abakritayo yengeri emu no’ buiokozi tebwateragelewa” era ekyavamu obusobozi oba amanyi no’ kusubira kwa amanyi agaza emirebe ga kendezebwa mu mitima jaabo abakiriza. Kati tulina okutegela nit no’kufuna ne’ kitu oba ebintu ebifanana n’ okubera no bulamu obwomoyo nga bwe bumu nga katonda ye mwene bwali amazima age’ kisumuluzo kyo’ bulamu bwe ki kritayo ge mazima amalungi naye go okubera amazima mu ffe walina okuberawo obukakafu mubulamu waffe omutume yokana atugaba “kiki ekitufu mu ye ne mugwe” we wa wo okukiriza okutaliko bikolwa kufu okugako nga waliwo obukakafu obwo’kukyusibwa mu bulamu mu butufu wayinza obutaba bukakafu nti amaanyi ga’Katonda dala gazze mu bulamu obwo mubutufu ne kanisa tekyawoza oba okunenya ekomo lyobunutu nga enjiri eraga obutukivu bwa Katonda era nga tubana ku kikura kye .

Paulo omutume atugamba nti “amanyi agasinga Kakatonda so si gafe” ne wankubade ekyomuwendu kino kiri mu bibya byansi mumibiri jja’ bantu ekyenkomerero kiri nti aba kurisitayobarina obusobozi bungi obabunene mu bulamu bwabwa kulo kuwereza mukama Yeso nga barindirila okuda kwe nate.

Kikirizibwa nti turina obulokozi obwamanyin olwekyo tuda mu beibuli yafe turabe dala butya obwamanyi mubikulwa bya ‘ batume ensula eyo kubiri(2) etugamba nti mukama ya yongelako ku kanisa esobore oku lokolebwa Yesu ya yongeleza ku Kanisa ye guno simulimu gwa bantu newankude nga barina bijo ki oba ebyayita bya bwe bili bitya oba bya

okuwereza Katonda omulamu ne Kristo mu ffe okusinga okuffa ne bikolwa ebifu omwoyo gwaffe mulamu lwa butukirivu era okuva mu mwoyo oyo mwe muva ebikolwa ebyo bulamu, ebikolwa ebita gwawo, ebikolwa ebilungi lwe lunyiriri baibuli lwekozesera era bino bye bikolwa bye twa tegekelwa

Mu kitabo ekyo’Kubikurirwa, ekilina ebigambo bya Mukama Yesu, okuva ku namulondo ye mugulu eri ekanisa, agamba nti “manyi ebikolwa byamwe” “ekitabo ekyo’Kubikurirwa kya bunabbi, era nabbi omutuufu ayogera ebigambo bya Katonda ebituufu nga alinga Katonda mwene ayogera “manyi ebikolwa byamwe” kigambibwa eri kanisa yona era kitulaga nti Yesu Mukama amanyi nyo kubintu byona byetukola ate simubulamu bwaffe bwoka naye mungeri endala eyomugaso enyo mu bulamu bwe’kanisa etambula. Buli kanisa mu baibuli enyonyolwa okusinzila ku webeera so si bugazi oba bunene bwayo. Ddala ebintundutundu byo bileta enjawukana mu kanisa. Era nga kisinzira ku byafaayo so si nga Katonda bwategeka okugamba nti “manyi ebikolwa byamwe” era Yesu yayongera okwanjula oba okulaga ebyali ebikyamu mu kanisa ataano ku makanisa omusanvu.

Kinyuma okuwandika nti ekanisa ebiri ezitalina bizibu zeezo aziyita mu kunyigiriziba no’kubonabona kulwe’njiri. Watya nga okunyigirizibwa kutukuza ekanisa nga tewali kifo kya butakiriza Katonda. Okunyumirwa obufere, abasomesa abafere na’babulizi. Naye ziri ekanisa etaano ezaalina ebizibu, ezimu zaali zekililanya nenjigiliza eye’kifere, okusinja ebifaananyi. Awatali kanisa neemu, waliwo okufiirwa okwagala okwasoka, ate nga endala zalina gyenvudde waazo nga wakifere nga zilowoza nti era kale zisingako okuba obulungi nga luli bwezaali. Naye ekilagilo oba eteekka ligamba kwenenya. Twatunudeko ku kwenenya netulaba nti “kuna kufuna oluvanyuma” ebigambo bya Yesu bisobozesa ekanisa okutunula emabega nelaba ensobi, nelaba obuzibu wa jebuvila, nenonya okusonyiyibwa ne’kisa, neleka ensobi ezo edamu nezimba oba neyimilira. Kati ebikolwa byamugaso nyo eri Katonda; tetusobola kwesanyusa naye tutekedwa okumanya ebigendelelwa byaffe nga abantu ba Katonda era nga tukakasa ddala nti tutambura

Mubasomesa, ne'njigiriza ezenjawulo ne munyimba ne mun-jatula, omulumu gwona gwa kuyiia oba okutondebwa, era okutonda kuli ku bikolwa ebirungi nga bwetunatera okulaba era mpozi nga tufuulidwa abe'dembe okuva ku tteeka ekadde waliwo obusobozi ob-wokubeera mu tteeka eligya, okukola ebikolwa ebirungi no'kubala ebibala ebirungi mu Katonda. Kino kiwagira byetusoma ebyokubeera omutukirivu mu Mukama waffe Yesu. Katonda simukubi wa bilaka naye ye Katonda owokutonda, era akoze okutonda kwe okugya mu mwana we, Mukama waffe Yesu Kristo.

Okutonda okugya eyo yentandikwa era mungeri yemu nti emitti jiva mu nsigo nezikula nezigegya, era no'bulamu bwekikristaayo bukula, naye omusingi outuufu gulina okuzimbibwa nga era omusingi ye Yesu Kristo. Era teri musingi mulala gusimbibwa muntu okusinga ogwo Kristo Yesu gweyasima. Yesu kwekutonda okugya era lye jinja abazimbi lyebaanyo-ma era lyelyafuuka ekulu. Ekizimbe kyona ekyo'mwoyo na buli muntu ssekinoomu azimbye ku jinja elyo eryo.

Era obulamu obutagwawp ffena bwe twetaga nga ensibuko yo' kubera ku Katonda buli mu erye' jjinja; ffe tuli mu Kristo ne Kristo mu ffe. Ye' nsonga lwaki Yesu yagamba Nikodemu nti olina okuzalibwa nate oku-laba obwa kabaka bwa Katonda ne' bintu ebyo' mwoyo wa Katonda. Katonda bwa mala okukola omulumu gwe era na tusobozesa okuyingira mu bwa kabaka bwe na tufula bantu beawo tusobola okutandika okutambulira mu bikolwa ebirungi ebya tegekelwa ne wankubade wali-wo okuyitibwa kwa buli mu kristayo okutukiriza era nga kwa mugaso. Ebikolwa ebilungi kwa ku tambulira mu bulamu obuggya oba okutam-bulira mu butukirivu ne mu butukuvu mu naku zona ezo' bulamu bwaffe nga tuleta ebibala eri Katonda. Yesu gwe muzabibu era nga ffe matabi no' lwekyo tugulumiza kitaffe ali mu ggulu.

Era baibuli mu ndagano empya enyonyola ku bikolwa ebilungi nga so okuffa mu ngeri endala twa yogeede ko ku bikolwa ebiffu nga bye bikol-wa ebyo' kuffa "empra ye' kibi kuffa era ye nkola ye' kibi mu bulamu bwo' muntu. Adamu yagambibwa nti olunaku lwoli yonona lwoli ffa okuffa kwa tujjila okuva ku Adamu kati nolwekyo tuzala ebikolwa ebiffu ekitabo kya Abebulaniya kitugamba nti bwe tu naba mu musayi gwa Kristo netutukulira dala okuva mu bikolwa ebibi awo woka we tusobola

manyi mu Kanisa okukyusibwa kwomuntu' muntu ku-sisinkanibwa Yesu yeka era kulisito mwene ya twongela ku Kanisa natulokola oba natufula abalokole nolwekyo Yesu ya tufula aba-lokole, turi aba laba ku bulokozi bwe afuka mulokuzi wafe. Ekigambo bulokozi tekitegeza ku nunulibwa oba okuwonyezebwa kwoka naye no' bulamu no' butufu oba obulamu obutufu era kikoz-esebwa mu ku wonya emibiri era kitegeza nti obununuzi bwafe buleta obulamu bwo' mubiri, omwoyo ne' meme ne, ndowoza. Kati abalokole be balina okuba no' bulamu mu bitundu bwa bwe, waliwo obulamu obwo' mwoyo mu mitima gyabwe nga ekikula ekikade kigenze ekiletela omuntu okuba omulimba era mu ye mujaamu ekikula ekijja. Omuntu omujja Petero amunyonyola nga' tali mulimba oba mukuusa "ensigo etali nkuusa" kino tekizala butalimbilimba bwa kungulu oba okulim-balimba kwo' butukuvu mu madini agamu ne mu bibinja bya' bakristayo oba kkiriti za mu bikusuko bya madini enono ne nyambala ne bikolwa ebyo kungulu naye obutukuvu bwo munda obujja nga enko-la ya Katonda mu buli bulamu. Omuntu omugya ne kikula ekigya bilina okuzala ebikija nana.

Okuzalila Katonda ebibala ebirungi.

Twalaba dda omuntu omugya oba ekitonde ekigya. Baibuli ekugamba nti omuntu omugya "azibwa bugya mu magezi ne mukifananyi kyo'yo eya mutonda" no lwe kyo omuntu omugya atonedwa, akoledwa era tekyewunyisa nti Katonda ya tonze ono omuntu omugya era Katonda akola oba atonda omuntu omugya mu kifananyi kye ye ku luberyeberye Katonda yatonda omuntu mu kifananyi kye nate ne mu muntu omugya tulina omulumu gwa Katonda naye ku daala elye'njawulo elya' manyi. Ekikula kya Katonda kiyingila mu mitima gyaffe nga bwe tufuna Yesu mukama. Mu kutonda okwasoka Katonda ya teka omuti gwo' bulamu mu nimiro ya Edeni. Adamu ne Kawa okugulyako. Baalina okugulyako balabe bwe lubera naye mu kifo kyaagwo, balya ku muti omukyamu ne bafuna okuffa okwo' luberera okwo' mwoyo mu bulamu bwa bwe. Bwe tufuna Mukama Yesu, tulya ku muti ogwo' bulamu era tufuna ekikula omuntu omugya Katonda gwe ya twagaliza nga. Mu kitabo ky'Abefeso kyogera ku Katonda okukola omuntu omugya omu. Katonda ye mutonzi we gulu ne' nsi ne' bijilimu byona naye ekitonde ekyasoka bwe

kye ne kibi Katonda na lowoza ku kukola okutondebwa okugya mu kifananyi kye no' kwagala kwe byona bye kulungulila ku mulimu gwa Katonda. Ekigambo "omulumu gwa Katonda" kilabikila mu ndagano empya milundi ebiri. Bino biva mu kitabo W.E Vine okuva mu baibuli. No' lwekyo tulina Katonda nga yakola byona mu kutonda okugya. Yoka-na agamba nti "ebintu byona bya kolebwa Katonda era awatali ye tewali kya kolebwa". Bino byona buli mutuluba lyo' kutegera Katonda nga omutonzi asinga byona mu mwana we Yesu Kristo era nate kilaga baibuli yafe bwe yesigika ne wankubade kilowozebwa ko wanowaliyo egulu eligya ne' nsi empya eri okujja nga byona bitonde bya Katonda. Kati tulina okutondebwa okugya; "abalokole bye bitonde ebigya. Kati tutunulira nyo ku watya obulokozi no' kutondebwa okugya bwe kujja awamu. Abefeso olwo ku bili lutugamba nti "kulwe' kisa mulokolebwa okuyita mu kukiriza" era si kulwamwe; ekyo kilabo kya Katonda; si lwa bikolwa te wa bawo no mu akynnyumirizamu ffe tuli mulimu gwe twa tondebwa mu Kristo Yesu kulw' milimu emilungi Katonda gya tadewo tu tambulile nga mu. Abakristayo abesigamye ku baibuli bona ku taka lye limu "kulwe' kisa mu lokolebwa".

Laba omuwereza wange

Kumpi ge mazima agasinga eri aba kristayo aba bulizi be' njiri "nti obulokozi bwaffe buliwo lwa kis kya Katonda" kwe kuganjja okuta pimidwa jetuli okuleta obulokozi bwaffe era kisanyusa okusoma mu ba Rumi ensula eye kumi "navumbulibwa abo aba ta nonyanga, nalagibwa eri abo aba ta mbulirizangako". Aba kristayo aba singa balina okuzula nti yali Yesu Kristo mwene eya banonya na baletera enjiri okusinga bo okunonya Katonda era okuyayana kwo ku nonya Katonda bwe kwali mu mitima gyabwe amazima yali Katonda eya ku saamu nti aba sem-beza jaali yesanga lwaki obulokozi bwe ki kristayo dala si bwa bikolwa naye bwa kisa. Era aba kristayo Abarumi olwo kuna lugamba nti obulokozi bwa kukiriza nti kibelawo lwa kisa obulokozi bubelawo lwa kukiriza kwoka.

Waliwo engeri bili zoka ezisoboka obulokozi mwe bulina okujila mu bikolwa okuyita mu manyi oba obusobozi oba okwesiga Katonda okusinzila ku mulimu gwe ku lwaffe okukola bye tu ta sobola kwe kole-la, okukiriza kulina okuba ko ku kusimba oba okutandika obutukirivu

no'kukiriza; mungeri endala okuwangaaza okukiriza kwaffe mukino om-ulundi gumu kulwe'mirimu gyona emirungi. Kuno kwe kutonda okugya, era nga guno gwe mulimu gwa Katonda; kale eno yentandikwa naye etaddewo omusingi ogwa ddala mu bulamu bwaffe. Katonda asobola okweyongera no'mulimu gwe ogwokutuzimbila okukiriza okutukuvu era no'kuzimba ekanisa ye. Mu kukiriza okwo ssekinoomu oba omubili gwona ogwa Kristo. Yesu alikuzimba ekanisa ye simu bungi bwoka naye okusukuluma byona mu mwoyo, ekanisa ge makka ga Katonda ob ekiffo omwoyo we mwabeera. Era fenna tulina okutuuka mu kigera ekyobukulu obwokutuukiriza kwa Kristo.

Watya nga tutunulidekko katono ku kutonda kuno okugya mungeri endala, okukakasa ebighambo bya Yesu mu ngiri ya Yokana "singa om-wana akufuula owedembe, amazima ojakuba wadembe ddala." Paulo mu Baruumi 7 akungubagila obutali butukirivu bwe mu mwoyo era kyekimu kyetulaba ku Dawudi kabaka wa Isiraeli, naye Paulo akaaba bwati "nze nga ndi muntu munaku! Ani alindokola mu mubiri og-wokuffa kuno?" Okutegeera kwe kwali nti waliwo etteeka era aliyita etteeka elye'kibi no'kuffa elikokela mu ye (mu bitundu bye ebyo ebya-mufuula omugyuvu) okumutwala mu busibe mwatasobola na kutoloka. Kati munadiini Paulo yali agezaako okuba owenjawulo naye lino ettee-ka lyali limusinga awamu no'busobozi bwe era yali yetaaga okusu-mululwa. Lini etteeka ekadde lyakola okuffa mu Paulo, "empeera ye'ki-bi kuffa" era we yali ayagala okuba omulamu mu mwoyo yakizuula nti ate yali muffu mu mwoyo; mu Baruumi 8:2, Paulo awandika, "kubanga etteeka elyo'mwoyo gwo'bulamu mu Kristo Yesu lyanfuula oweddem-be okunzigya mu lye'kibi nelyo'kuffa" Paulo anyonyola etteeka elisinga elyaajja muyenelimufuula oweddembe mu mwoyo okuva ku tteeka lili ekadde: etteeka elo'mwoyo eliggya lyelyali likola mu bulamu bwe. Etteeka eliggya era lyakola mu bantu be nelimusobozesa okufiisa ebikolwa byo'mubiri gwe, era nga etteeka eliggya bwe lyakola era bwatyo yaba mulamu ekigambo ekyo'luyonaani "okukola edembe kiri nti *eleutheroo*; so si "kuteebwa" nga enzivunula endala bwe zoogera, era kikozezedwa bubi.

katonda abalala. Watya nga bwebiri ne mubiro bino nga tu-kozessa enjiri okusinkana ebyetaago byobulamu bwaffw? Waliwo ebighambo ebyenjawulo ebikozesebwa okutegeeze| mukifo kya okutabagana mu ndagaano enkadde newankubadde nga bisibuka wamu W.E Vine nga bwe tukigye mu dikisonale.

A-Z. Apokatallano "okutabaganyiza ddala /apo-okuva ne No.ij, ationza form of No. 1 "okukyusa okuva mu mbeera okuda mu ndala" Kale okujawo obulabe bwona no butaleka wo kilemesa bumu na mirembe kikozebwa mu Ba'efeso 2:16. Era alyoke atabaganye bombi eri Katonda mu mubiri gumu olwo'musaalaba" Mu Bakkolosaayi 1:21 ne B-1 Katallase akin to A, No.1. Okuwanyisa, "nakyo kituuka ku kutabagana" enkyuukakyuuka mu kitundu ekimu nga kivudde mu kikulwa kye kintu ekilala.

Mu ndagaano empya, "Okutabagana" kwa bantu ne Katonda kulwe kisa kye no'kwagala mu Kristo.

Enyinyonyola ezo zilaga nti waliwo okukyukala ddala okuva mumbeera emu okudda mundala era enkyukakyuka eri ku kitundu mu kintu ekimu ekiletdwa ekilala. Enkyukakyuka egyawo obulabe era nga kigwera mu kitundu ekimu. Omuntu kulwe kikulwa kyomulala, Katonda ayinza byona, enkyukakyuka eno yona yagwera mu Yesu Kristo nga bwe twa kyetegereza.

Yesu bweyafuuka, oba bweyakolebwa okuba ekibi kulwaffe, era netukolebwa oba netufuuka obtukirivu bwa Katonda mu ye. Ebyo byona byaberawo eri ku musalaba gwa Mukama waffe Yesu ebiro byona. Kino kiletela Paulo okwogera nti "kigendele muli nze okwegulumiza oba okwenyumirizanga okujjako mu musalaba gwa Mukama waffe Yesu, oyo ensi gwe yakomelela, oba okutta kulwange era nange eri ensi?

Tuyinza okukiteeka mungeri ezenjawulo ne Baibuli nayo bwekola naye omugaso gwo'musalaba no'kuffa kusa Mukama waffe Yesu gwe guno: nti mu kuffa kwe buli kimu kyaakyuka era twagendela wamu naye mu kuffa paka mu kudizibwa obuggyakwo'bulamu, nga ebikadde tubillesse emabegga ebyali byononye enkolagana yaffe ne Katonda. Tufuuka batukuvu abataliko kunenyezebwa no'kussukuluma ekivume mu maaso ga Katonda. (Abakkolosaayo 1:21).

Okukuuma ekiffo ekyo kyetwetaaga, nga tutekedwa okweyongera

mu mateka so si mu kwa towaza eri obutukirivu baw Katonda nga bwe kuli era abo bona abakiriza okukiriza ku tutwala ebikolwa we bitasobola era ku gulawo okuva mu nsanga yo'muntu ebitasoboka jet-ulli nga bwe ku leta obusobozi bwa Katonda era ne bya'sobola okufuna mu bulamu bwaffe. Okukiriza ku kola ebitasoboka okusoboka, Abarumi ensula esoka ne ya kumi no mukaga zogela ku "bugonvu obwo'kukiriza" nga ffe bwe tu gonad mu mitima nga ekigambo kya Katonda bwe kijja jjetuli. Kitusobozesa okukola ne'bitasoboka wani wa mateka nga kisinziila ku busobozi bwaffe okugonda okusoka okusobola okugonda nga tukiriza nga ekigambo kya Katonda kijja ne kuwereza okukiriza mu-mitima gyaffe awo ne tu lyoka tugondela Katonda no'kumwesiga okumutwala ku kigambo kye ne twe wayo eri obutukirivu bwe awo ne tubela mu kiffo ekyo kufunila mu no'kuyingila mu ebyo byalina gyetuli mu bulamu bwaffe. Ku luberyebereye, ekibi kyatandikila awo sitaani bwe ya gamba nti "Katonda ya gambye?" nateka okubusa busa mu mutima gwa Kawa eya soka amangu dala ne ku Adamu. Obugonvu bwo'kukiriza bukola ate kilala ye Katonda agamba nti ye mwesigwa. Paulo ayogera mu Barumi ensula eyo'kumi ku "kubulira ekigambo kya Katonda". Ekigambo kili kumpi nawe ku kamwa ko ne mu mutima gwo. Kino kye'kigambo kyo'kukiriza kye tu bulira nti bwo yatula na'kamwa ko nti Yesu Kristo era no'kiriza no mumwa gwo nti Katonda yamuzukiza mu baffu olilokolebwa. Mu baibuli eyavunulwa kabaka Yakobo (King James) enkadde egamba nti gwe so kikugwanyiddegwe okw kiriliza no'yatula nga gwe. Ffena tulina okukiriza Katonda nga ffe tufune Yesu mukama ku lwo'bulamu bwaffe Katonda bwa langilira Yesu Mukama gyetuli tusobole okumwesiga. Guno gwe mulimu gwa Katonda okirilize mu oyo gwe ya tuma ekigambo bulokozi oba okulokolebwa nga kulabika neela obulokozi bwali nyo mu kuyigiliza kwe'ndagano empya. Paulo atugamba nti okuyigiliza kya bosirusiru nga ye ngeri yo' kwogerezaganya Katonda jja kozesa nga ekyo kiwede mu magezi ga Katonda. Ensi mu magezi teya manya Katonda naye Katonda kya mu sanyusa mu kubulira okwe kisirusiru okulokola abo aba mu kiriza. Enjiri eyinza okuba eye'kisiru eri ensi naye nga ya magezi nadala nga Katonda abilimu. Barumi kumi etugamba kili eri omutima si mutwe oba endowoza, obwon-go oba obuyigirize nti abantu bakiriza ekigambo kya Katonda kyo ka

nga amawulire age'njiri galangiridwa ge gasoboseza omutima okukiriza no'kufuna.

E baibuli eyo kutufula abagezi mu bulokozi. Abagezi muntegera yo'bwa Katonda mwe kyo tu labe amagezi ga Katonda mu bi ki byatukolede okuyita mu Mukama waffe Yesu no'kumwesiga amagezi mulaba mutya nga bwe kye wunyisa Katonda bwali omugezi era ategede kyenkana wa ku byetago bya'bante era ne ngeli gya gonjola mu kiyinza okulabika nga ekyo'busiru eri abantu nti omuntu affa kulwaffe nga ate tulaba Katonda nga talina ngeli ndala era omulumu gwa Yesu dala gwa magezi era nga kye tulina okukola kyo kulokolebwa dala.

Na' bakristayo bona ba kiriza nti obulokozi kilabo kya Katonda nela tulaba nti singa obulokozi si bwa bikolwa, engeri endala eri nti e kirabo ate nga kya bwerere. Teli muntu asobola okusasula omutango ogwo' bulokozi bwe ki kristayo. Petero atugamba nti te twanunulibwa na feza ne zaabu naye olwo' musayi ogwo' muwendo ogwa Kristo nga ogwe'n-diga etaliko bala na ku nyenzebwa. Obulokozi buli mu ngeri eyetagisa ne wankubade nga kisufu okulokolebwa mu kibi ne biva mu kibi. Ekibi kizibu kyo' mwoyo ekyetaga okugonjolwa okwo' mwoyo era waliwo omutango ogulina okuwebwa nga gwa mwoyo.

Barumi ensula mukaga etugamba nti "empera ye'kibi kuffa" ye yo ensasula; omutango gwe kibi kwe kuffa okwo'mwoyo "okuffa mu byonono ne mu kibi". Tugambidwa kiki ekyetagisa kwe ku sasulilwa okusinga omutango gwo' kuffa. Empera ye kibi kuffa naye ekilabo kya Katonda bew bulamu obutagwawo okuyita mu Yesu Kristo Mukama waffe. So kino kye'kilabo ne'nsasula; Katonda ya wayo obulamu bwo' mwana we okuda mu kifo kyo' kuffa kwaffe okwo' mwoyo era obulamu buno obutagwawo bwe tulina okufuna nge' kilabo. Obulamu bwa Yesu bwa weba yo awatali kusasula mu ngeri nti ekilabo kino ekyo' bulamu obutagwawo kituwebwa ffena dala obulamu obutagwawo kye kyo kyenyni kye twayagala okutasibwa okuva mu kibi no' kuffa. Obulamu obutagwawo kyo kyo kidibwamu ekitufu nga bwe tulabye nti kilabo kya Katonda era tulina nga ate tutekedwa okukitangila okwenyumiliza okwenkomeredde muffe.

So kati kino kikola kitya era kyetagisa ki? Okudibwamu kuli nti wenenye era okirize, kiriza enjiri mangu dala okwenenya kumanyikidwa nga ob-

etugamba nti "Katonda bwe yatuma omwana we mu kikula kyo mubiri omwononyi, kulwe kibi, yanenzebwa olwe'kibi kiyomubiri. Yesu ya-nenzebwa oba yassalilwa omusango kulwe kibi kiyomubili, ekikula kye kibi mumubiri gwo'muntu, Yesu yayisawo omusango gwo kuffa eri ekibi okuyita mu Ye, era Yesu yakikola lumu kulwa byona, ekiwebwayo kimu kulwe kibi, sadaka emu kulwe kibi; kyali kimala era nga kyewunyi-sa; naye eyo ate yali ntegeka ya Katonda. Abedulaniya etugamba nti Yesu ye kenyni yettika ebibi byaffe natula wansi: Okutuula kyekifo eki-laga okuwumula nti omulumu gwali guwedde era nga emirembe gikoledwa.

Okukola omulumu, Yesu yagondela ebligilo bya Kittaawe ffe tubeere/ tuffuuke obutukirivu bwa Katonda. Teli kintu muffe nga kya tukuk-kirizibwa, nga ate tekisobola kuyimirira mu kitangaala ne mu kubelwo kwa Katonda. Ekigambo kukolebwa mu Luyonaani kitegeeza okuffuuka. Kati tuffuuka obutukkiribu bwa Katonda era guno gwe mulimu gwa Katonda. Tuli mulimu gwe, ebitonde bye ebiggya. Katonda asobola okukyusa, oba okukola naffe, ekikula kyaffe nti tuffuuke abenjawulo mu mwoyo; tuffuuke baggya, omuntu omuggya nga ebyedda biyise/ bigenze, biwedde era bigenze, Halleluya.

Ekimu ku bigambu ebinyuma mu baibuli kye kigambo okutabaganya, amakulu ga kyo amatuufu mukigambo kino gabula munkozesa yakyo ensangi zino, nga bwetulowoza ku kutabaganya nga okuleeta awamu abantu **92** oba okusoba nga tebakwatagana. Ebaibuli eyogera ku muntu okwawokana ne Katonda kati awo Yesu natutabaganya ne Katonda. Mu kutabaganya kwa bantu watera okubelawo okwekirilanya. Naye ekyo tekiberawo mu bya Katonda. Tasobola kwekirilanya na kibi. Tulina kutunulira mu ndagano enkadde netusoma ku biki ebye-tagisa abaana ba Isiraeli, okusanyizaawo ddala abatuuze be'kanani bwe baagenda okutwala ensi ensubize. Katonda yali alaba enkola ye'kibi ekyo kyona. Era tulaba nga okuzikiriza kwe kiffa ekyotekwaliwo kuban-ga okwekirilanya ne'kibi kwaliwo kati awo tulaba akabenje.

Osobola okusoma mu Yoswa, amazima ebitunda bingi mu ndagaano enkadde abaana ba Isiraeli bwe baavanga ku Mukama nebadda eri ba-

bikulilwa 21. Tusoma "Laba nfula buli kintu kigya. Katonda yatonda nate. Enyiriri mu Kubikulilwa 21 zigelagelanya ku Yelusaalemi empya, omugole wa Yesu, ekanisa ya Mukama waffe Yesu era ekyo tugya kukukitukako ku nkomelero ye'somo lino. Buli kintu kitonde kigya. Naye Katonda teyalina kusalawo oluvanyuma lwo kutonda okwasoka okwononeka lubelela ate nga Katonda tayinza kuleka bwatyo. Ye atukiridde era buli kintu kilina kutukilira kunkomelelo. Yesu atugamba "Tewali muntu atunga kiweroekiggya mu kyambalo ekikadde, era tebafuka mwenge musu munsawo ezamaliba enkadde." Katonda naye bwatyo bwali. Tasobola kututunga kubikadde era tayinza kuteka bulamu bugya mu myoyo emikadde.

Omutima omuggya, no'mwoyo omuggya gwe nzigya obawa, bwayogera Mukama. "Kuno kwekutegera. Kati tulina okubera ebitonde ebiggya, teli kilina makulunga tekikwata ku Katonda okugyako ekitonde ekigya. Kati Katonda mungeri yona, alaba kitonde kiggya. Twalabye ko da ku muntu omuggya Katonda gwe yatonda, era ono omuntu omuggya Katonda yamutonda mu butukirivu ne mu butukuvu. Kati tubela tutya omulumu gwa Katonda? Era okutonda okuggya, naffe okukolebwa mumwoyo kwa bera wa? Ekyo kudibwamu mu Kristo Yesu" twa gambibwa nti byona biri mu Kristo Yesu. Era byona bilina kuba mu Kristo, tugambiwa mu Abakolinso ekyokubiri (2) ensula yo ku tanu (5) olunyiriri lwa abiri mu emu (21) "ye Katonda ya mufula (Mukama Yesu) ekibi kulwa ffe oyo atamanya kibi ffe tubele batukuvu aba Katonda mu ye" mu lunyiriri olwo kumi na musanvu (17) nti omuntu yena bwa beera mu Kristo affuka kitonde kiggya ebyedda nga bigenze laba ebintu bona bifuka biggya.

Kino kye kyakolebwa ku musalaba gwa mukama waffe Yesu kino kye kyewunyisa ku mulimu ogwe Kalivaliyo (Calvary) byona bya berawo. Abakolosayo atugamba nti "Yesu yakola emirembe okuyita mu musayi gwo' musalaba gwe" Yesu yakola ekintu ekitaliwo; emirembe gya kolebwa, emirembe kintu kya mwoyo, kye kivuganya oba kyawula olutalo era no'bukyaayi/ obulabe era emirembe gya kolebwa Mukama waffe. Omutendela gwali gwa kufuula Yesu era no kutwala buli kyona ekyali ekikyamu mufu, ne'kikula kikibi kyona era naffuka ekibi ekyo. Natwala buli kyona ekitali kya mirembe nakigya mu kubo. Abaruumi 8

wetavu bwaffe era okwenenya kulinga amazima agatayoger-erwa oba okuyogilizibwa nge' njiri bweyigilizibwa ebiro bino da "jangu eri Yesu" ge amazima.

Come to Yesu

Byona bijja kuba bilungi na' mazima nago naye oba kitundutundu ku mazima kyoka esera ebimu kibijja okusinga amazima okubulawo dalla gayinzadala okuba obulimba ne kitutwala mu bulimba petero eyasokela dala okuyingiriza kububaka obaensiri ya olunaku lwa pente cote nga obuzidwa "tukolatutya?" agamba nti "buli omu yenenye" kati okwenenya kwetagibwa abo bona abajja eri Mukama Yesu; tewali ngeli ndala, oba okusalinkiriza, oba okuyitila ko eno ye engeli yoka.

Okwenenya dala kutegeza enkyuka kyuka mundowoza. Okukyussa enddabika ye neyisa oba okutegera ovanyoma kino te kili mu buyigirize naye kili mu ndowoza (mulu yonani ekigambo nous) kitegeza entebe ekikilila oba elaga ako' buntu nga mu limu no'kutera no' kumanya ne empuli okusa no kusalawo (okupima) kye'kiffo ekyo' buntu bulamu era mu kiffo ekyo'kyuka mwe kubera era kye'kitufu kye kyoka amazima mwe ga zulibwa aga ki kyetuli na ki kitukoze. Katonda bwa mulisa na laga embera mwe tuli. Turaba ne bimyanso oluvanyoma lwe'byo bye tukoze na kuki dala kye tufanana tu kyukile Katonda emabega awo tubade tutambula mu ndagilirwo enfu wara nyo ne Katonda nga tu kola okwagara kwafe mukifwo kyo ku kola okwagala kwa Katonda era tujja jaali olwe kisa no'ku sasila.

Watya nga olunyilili olusinga mu baibuli lwo gela ku kwenenya nga mu Zaabuli atanu muw'emu (51) Dawudi na kabilira okusasirwa nga ayinze ku Basuseba no lukwe olwo kuta Wuriya omu kiti kigobelewla okwetaba mu bunabi Nasani bwaletera Dawudi kirina okutegerebwa nti okutusa Nasani lwe yajja Dawudi yari tafude yo era nga yeyagarila mu kibala kye kibi. ekibi kye ya kola kyali kya muzizo mumaso ga Mukama Katonda era nga tekisana mu pisa zona nga bwe tugambye nti Dawodi yali tamanyide dala ku ki kye yakolaera na' bantu abalala bwe batyo te ba manyede dala ku kibi kye ba koze okutusa nga ba ba bikuridwa era ne ba kitela ku ki kyeba na ki kye ba koze.

Tutunula mu ndabilwamu ne turaba ngeli gye tufanana mu kungulu tuyinza okugyagala ba obutagayagala wewo awu twetaga endabirwamu

tusobole okwe laba mu nda mwafe watya bwe tuyimiride. Omwoyo wakatonda atuwa engeri eyo kwerabamu ela atuganya okutegela embera gyiturimu mu maso ga Katonda yika.

Ekyo kiva mu kisa kya Katonda eri ffe okuyita mu mukama wafe yesu Krisito. Tugambibwa mu Yokana 16 nti omwoyo omutukuvubwa li jja kungsi ajja ku kakasa bubuli omu ensi ye kibi, obutukilivu no musan-go. mubikolwa petero agamba abali bamuwuliliza mu Yolusarimi "mwatwala ela olwe kibi mwa komelerwa ne muta" abantu tebalina mageze ku kyebakora ne kibi kye bakola mu kuta Mukama Yesu neye we ba kitegela ba buza ki buzo "Tunakola tutya?" ekyo kudamu kwenenya, mukyuke olwempisa zamwe na kutegeera keamwe mukukola obukyamu.

Bwe tuyita mu kwatula kwa Dawudi, osaga tunategela kwenenya okutufu bwe ku maririza era na lwaki bulokozi dala dala Abalumi kitugamba nti obwo bwe bulugi bwa Katonda obutuleta okwenenya no lwe kyo obulungi bwe kitundutundu "ku lwe' kisa wa lokolebwa" era omulumu gwe enfunda nyinji nga obulungi bu tunulwa ko mu njigiliza era okulemelerwa okuyigiriza obwa dala bwe kibi no' bwetavu bwo' kwenenya okwa namadala ekivamu butabulila kitufu oba enjiri endala okubulilwa. Paulo omutume alangilira okusalawo nga oyigiriza enjiri eyo esanyusa abantu oba esanyusa Katonda. Era obanga enjiri ebulidwa eyo ejja mu bantu oba esisinkana obwetavu bwa Katonda. Enjiri yoka esanyusa Katonda yeyo elangilila obulungi bwe okuletela okwenenya no' bulokozi. Eyo esanyusa abantu ne sitani yeyo abakiriza okweyongerera oku kiriza nti buli kimu kilungi era nga te ba tuka ku byetago bya bulamu bwa bwe okuda awamu ne Katonda nga te kina ba kikerezi ne wankubade nga okubulira enjiri eta somoza kibi eyinza okuba nga okusikiriza era eyinza okuba nga eza bujja mu kisera ekiwanvu eri abo aba giwuliriza naye nga tewa Mukama Yesu kaaganya oku ba sumulula okuva eri ekibi kyabwe ne baleka mu mbera mu mbera yenyini jje ba bade mu. Yokana agamba nti "bwe tu gamba nti tetulina kibi tuba twelimba era nga' mazima tegali mufte" era enjiri ebulidwa nga ekiriza obulimba okwe yongerera eyo si njiri ya Mukama waffe Yesu Krisito. Enjiri nga ebulidwa bulungi elinga obutukirivu bwa Katonda nga ekyo kidibwa mu ku kibi kyo' muntu.

kuzimba" kati oku zimba kati oba okukola oba okutonda lyessanyu lya mokama "kati omutume Paulo nga **awandikila** abafilipi aaaakkiziganyane zabuli era nga bona abawandisi bona batugamba-kukatonda okukola oba okuzimba elanga elyo lye ssanyu lye obukola atyo ekitabo kyo kubikulilwa kitugamba mu nsuula eyo kuna nti Kanda yakola ebintu byona kulwe ssanyu lye kisuffu ddala"ekikula kya Katonda kye kyo ka ekikola ekyo ekimusanyusa atenga, okubela nobwe simbu bwona, ekissanyusa Katonda kwo kuba no busobozi obusinga eri abantu byona era na bantu mu batongole.

Abebulaniya 10 etuyamba okukolangana ne Katonda mu mwoyo oba obuta bera nalyo kino kilaga nti mumbala eyo munda eya Katonda ayinza byona .waliwo obusobozi obusukulunge okuwulila muye essanyu elyekolako nga Katonda ye kwagala, katonda yo kwagala mubuli kintu kyakola. Zabuli 139 etuyamba okukira ddala ku Dawudi ,bwe yagamba "nakwebazanga; kubanga okukolebwa kwange kwa ntiisa, kwa kitalo". Nga Katonda bweyenyumiriza mu byaba atonze, Dawudi assiima ngeri eye'kitalo ebitonde bya Katonda bwebiri, era kitwala okunyumirwa mu ku zuula okwo. Abo abagaana Katonda wa baibuli nga omutonzi, basubwa nyo nga tebasiiima mulimu gwe. Balemwa okutegeera ku ki ekisoboka ne katonda akola byona na buyinza ki bwalina ku bulamu bwaffe.

Tulina okuda mu Beefeso 2, kumpi ne we twatandikidde "twalokolebwa lwa kisa" era tuli mulimu gwe, twatondebwa Kristo Yesu mu mulimu omulungi, ogwa Katonda gwe ya tukuzza nti tutambulirenga omwo." Kya mugaso obutatwaala "twalokolebwa lwa kisa" notamanyera era nolemelebwa okussiima omutume Paulo kyeyatugamba, kino kilinti watya nga obukristayo bulinga obwa okuladdamu byaasa, era nga bwetwagamba, nti kyakendeza ku manyi ago obulokozi era awo aba Kristayo nebataweebwa maanyi ga ddala aga'katonda owo'bulokozi okukola mu bulamu bwaabwe.

Obulokozi bwa ki oba kubanga "tuli muli gwe era obulokozi businzila ku kubeera mulimu gwe." Teli bulokozi nga ffe tetuli mulimu gwa! Era guno omulumugwe gulimu ne Katonda, nadala okuyiya; tutunulidde ekigambo ni mugaso gwa kyo nga Katonda ye mutonzi owadala era ye wuyo afuuka omutonzi omugya" paka kunkomelero ya baibuli mu Ku-

mulimba” kati okwoger bwotyo buli muntu kya gamba nti Katonda ye mutufu ku bintu byona Amina.

Esala ya Dawudi yali nti “za buggya esanyu lyo bulokozi bwange” ku lokolebwa okuba omulamu nga ajidwa ko ekibi ekyo kileta esanyu mu mitima gyaffe okuza okubelawo kwa Katonda mu bulamu bwaffe ne’ nkolagana yaffe naye. “Gula akamwa kange era na yimba amatendo go” eno ye nkola eyo’ bulokozi Katonda bwa leta era na gerangeranya nabwo era omuntu akiriza na mutima era na yatula na’ kamwa ke okwatula kuno kwe kumu ne sanyu no’ kwebaza. Yokana ya gamba bwe ya wandika mu baluwa yenti “esanyu lyo lijuzibwe”.

Tulina okwatula ko mu bumpi ku musango gwo’ musayi nga bwe tu labye ekigera kye kibi Dawudi we yali atuse yali musi (mutemu) nga ate ategese olukukwe okuta Wuliya. Eby Petero bye ya bulira ku lunak lwa Pentekoti ya wulira nti nti mwa tta (temula) nga ki ba letera okumanya nto mwa yuwa omusayi era ba ki manya kati no’ lwe kyo ffe tu na kola tutya? “mwenenye kye kyo’ kudamu era eky Dawudi kye ya kola abo aba wulira Petero ne ba kiriza ebigambo nabo ne benenya era ekyo kye tulina okukola naffe nga bwe kili nti waliwo ekigamba nti buli muntu alina ekye kusa ku kuyuwa omusayi nga bwe kyali kubanga ekibi kyaffe kye kiletera Yesu okuyiwa omusayi no’ lwe kyo obuvunanyizibwa bwa Yesu okuffa buda kuffa ffena era oku kaba kwaffe kulina kuba nti Katonda nsumulula okuva mu kusingibwa omusango gwo’ musayi gwe Katonda wo’ bulokozi bwange olulimi lwange luna yimbila wagulu obutukirivu bwo enaku ya Katonda ye leta okwenenya era kuno kwenenya ku tuffu, bulokozi bu tuffe okuva eri Katonda wo’ bulokozi bwaffe okuleta obutukirivu bwa Katonda mu bulamu bwaffe nti tu sobole oku yimbila wagulu obutukirivu bwe okutira mu ku sasira no’ kwagala kwe gyetuli.

So kati tolabye omutendela ogusoka mubulokozi buno era nga tubukebedde mubulakufu okusobola okutegeegera omugaso gwo okwenenya muzabuli 51 Dawudi yeyangera. "kola ekilungi ekiku sanyse era sayuni zimba ebisenge bya Yyelusalemu" tulabye mukusoka nga bwe ki sanyusa katende okulola abo kkilleriza mubusirusiru bwe bwe nsigiriza ,mu Zabuli 51 tulina kola ekiiungi oki kunyumila ,,,, era ozimbe ; oba watya nga "okola okusinzila ku bi kusanyusa ebirungi no

Kati bwe tuda mu Zabuli 51 lutandika no’ kwe gayirila olwe’ kisa “okusinzila ku bunji bwe’ kisa kya Katonda” Dawudi ya lina oku bikulilwa okulungi bwe kutyo okwa Katonda; ya tegela nti Katonda ye Katonda owe’ kisa, era nga dala waliwo esuubi jaali, nga ojeko byona bye ya kola. Okwo kwe tegera okwetagisa eri ffe ffena era kujja no’ kubulira okwe’ njiri eya’ mazima eya Mukama waffe Yesu Kristo. Enjiri eyogera nti “okufa kwa Yesu no’ kuyuwa omusayi ye’ ngili yoka esinzirwa ko okusangula ebibi byaffe” naye nti ekisa bwe kityo wekili kulwafe ffena.

Buli mubulizi we’ njiri omutuffu atekwa okuba kye ya yita mu to sobola kubulira kyo ta manyi, okubera omwe towaze era no’ kwenenya, omuntu alina okujjawo buli kye kusa ku bu kakanyavu no’ ku balata okuva mu mutima gwo’ mubulizi yena; kilina okuleta okusasira no’ kuffayo eri eyabula nga enjiri ebulidwa. Ekyo ekigambo kilina okutonda okusubila nti Katonda dala akyusa obulamu. Omubulizi alina okuba ekitonde ekijja era nga tewali bu kakanyavu mu mutima omugya. Okusaba kwa Dawudi kuli nti “naaza okuva mu bu tali butukirivu bwanga era ontukuze okuva mu kibi kyange” okwe gayilira kwa kujjawo butali butukirivu, okumenya’ mateka ga Katonda kwalaga ebikolwa bye ebyo’ bwenzi no’lukwe olwo’ kutta.

Kati “naaza okuva mu butali butukirivu” awo Dawudi na saba oku mu tukuza okuva mu kibi. Okugeza ekikula kye nyini nyini eka soka ekyo’ butukirivu ekibi ekyo Dawudi kye ya sanga mu mutima gwa “ekibi kyange ki ngobelera” okugamba nti okulumulizibwa oke’ kibi ku zuliba okumanya embera ye kibi eye kikula kyo’ muntu. Paulo omutume akaba ne kyetago kye kimu nga kisinziila ku kutegera kee kumu “o nze omuntu eya zaawa”. Omutume Petero bwe ya sisinkana ekitibwa kya Mukama Yesu nga akigobelera ekya magero ekyo kuvuba ebyenyanja era naye ya sanga kyetago kye kimu “genda wala okuva gyendi, nze ndi muntu mwononyi”. Kilabeka buli omu alina okuberako ne kya yitamu kulwa Katonda afune obulokozi obwa’ mazima omuntu bwa soma ebitabo ebikwata ku ba kristayo aba manyifu okwatula ebibi ku labika nyo mu bujulizi bwa bwe.

Dawudi ye yongera no’ kwenenya “Gwe gwe weka gwe na yonona”. Ye ya yonona Wuliya ne Basuseba naye amangu dala Dawudi ya tegera nti

ekibi kye kivoola Katonda. Okuzula bwe kutyo ku laga Katonda kugamba nti “Katonda oli mutufu”. Abarumi 3 kigamba “Gwe Katonda oli Mwenkanya bwo yogera era awangula bwo salilwa omusango” no’lwe’ kyo awaberla okukirizaganya ne Katonda ne’ kigambo kye. Kyekifo mwetuzuulila obwetavu bwaffe era we tutandikira oba yentandikwa yo bwetaavu bwaffe no’kudiwamu. Yesu yagamba “nti Omwoyo Omutukuvu bwaliija, alilumiliza ekibi, obutukirivu no’musango: Ne’kibi kubanga teba nzikkiriza” Ekibi mukikula kya kyo kikontana ne Katonda era tekimukkiriza. Kulwensi no’muntu yenna ali muni, ekibi kyo kyetaaga abantu obutakiriza mu Mukama waffe Yesu, oyo Katonda gwe yatuma. Katonda yafuula ebintu byangu bweyatuma omwana we, sikutuula butuuzi mu ggulu naye okweyoleseza mu Yesu Kristo. Teli no’mu yalabye ku Katonda yadde na’kaseera akatono, naye omwana alli mu ntobo ya Tata ya mulangilila. Nga amagoba go’butakiriza, waliwo okuganibwakwo’butalokolebwa mu kibiera ne bikolwa bya kyo byona. Natte bwetugeenga mu Baruumi 3 “Teli Noomu Ategeera, teri noomu anoonya Katonda”. Mu Zabuli 51, okukiriza kwa Dawudikulangilira “nnaaza nange nnaaba mutukuvu, ntonda mu omutima omutukuvu, za bugya emeeme yange munze”. Kati eri Dawudi, waaliwo okukiriza nti Katonda asobola okubaako ne kyakola ku kyeetago kya Dawudi. Ne Pawulo era kyali kyekimu. “Yeebazibwe Katonda oyo atuwanguza”, natte. “Etteeka lyo omwoyo wo’bulamu mu Kristo Yesubwa tufuula ba ddembe”. No’lwekyo, okokkiriza mu Katonda. Si kubanga nti ye katonda owe kisa “kulwe kisa wa lokolebwa” naye Katonda owo’ busobozi “nja kuba mutukuvu” buno obusobozi bwe balina okulangililwa mu kubulira enjiri. Okubulira kuyinza okulabika nga okwo busilusilu naye kulina okulangilila obusobuzi bwa Katonda. Paulo yagamba nti “siswazibwa kulwa njiri, amanyi no’ busobozi bwa Katonda mu bulokozi”. Njiri elangilira obutukuvu bwa Katonda nti abere omuwoleleza wo’ yo akiriza yesu. Okulumiliza oba okumatiza kwo butukirivu kuli nti “kubanga ngeda eri kitage” kwe kukiriza nti Katonda ya zukiza Yesu okuva mu ba ffu kulwa kutuwoleleza era nga bwo yatula na’ kamwa ko nti Yesu ye Mukama no kiriza no’ mutima gwo nti Katonda ya mu zukiza mu baffu ojja kulokolebwa. Omutu akiriza na mutima gwe olwo obutukirivu era ayatula na’ kamwa ke ne kukola obulokozi

obutukirivu bwa Katonda bu tuwa enyimirila enugi mu maso ge era ekyo kirabo kya bwerere.

Dawudi bwa ya tula ebibi bye “nnatondebwa mu kibi era mu kibi mange mwe ya nzalila” kino kiwagila enjijiriza eye kibi ekyasoka kino kyokelwa ko bulunzi mu balumi 5 nti okuita mu bujjemu bwo muntu omu (Adamu) banji ba fuuka bononyi.

Ekigambo okukola kitegeza okulokolebwa mu ngeri endala ekintu mwe ki koledwa ama koloni mazi no’ buwanga bwe’ ngaano ate akawunga mazi na buwunga bwa kasoli, enkokoto ga ba mayinja, sementi, omusenyu na mazi, aba bibi ba kolebwa ekibi mu mwoyo. Wano tulina wo ekibi konko oba ekya soka abantu bafuuka abononyi Adamu bwe ya yonona awo ekibi ne kiyingila buli mu kikula kyo’ muntu era kino kinyonyola lwaki waliwo okusanya wo no ba mu mitima gya bantu ne mu bulamu ekibi kileta okwonona kwe bintu mu nsi mwe tuwangalila. Ekibi kilimu obutwa bungi era kileta okuffa no’ kuzikirila buli wona we kigen-da.

Ne wankubade twogede ko nti waliwo obusobozi obwo’ kufuka abasika be’ kikula ekitukuvu, guno mulimu munene ugu kyusa obulamu bwe tujja okujjamu mu kasera akatono kituwa obusobozi nti ekibi te kilina manyi mu bulamu bwaffe ne’ njigiliza eye’ kibi ekya soka te kya wulikika nyo mu nsanji zino ne’ ndowoza yo’ buntu nga ojjeke Katinda abantu lero bba twala endowoza ye’ njawulo ku bintu bino era tusanga ensongasonga ne’ bye kwaso kulwe bintu abantu bye be taga ne bizibu era nate kigeza ko okunonya okudibwa mu awatali Katonda mu kudibwamu kwa bwe tubera mu mbera eyitibwa eye dembe. Omuntu akola kya’ yagala oba kya wulilla nti kye kituffu mu maso gab we okugeza mu ndowoza zabwe oba mu ngeri endala osobola okukola kyo’ yagala nga si nsonga eri abalala tewakyali buntu bulamu mu kulamula ku nkomelero yo bulamu bwaffe era no’ kweyagaliza ekiletera ebisera ebisinga obutamanya kiki kina vaamu oluvanyuma lwe’ neyisa yaffe bweli nela Dawudi akirizaganya ne ndowoza ya Katonda “nti oyinza okutukuzibwa bwo yogera” awo enjiri we tandikira nga bwe twa gambye nti Katonda mutuffu era waliwo enzikirizaganya nti obutuffu. Paulo agamba nti “Ika Katonda abele mutufu era onuntu yena abele